

مطالعه ویژگی ترمولومینسانس در تک بلورهای KCl:Eu و KCl:Eu,Mn برای دزیمتری تابش هسته‌ای گاما

زهرا دررئز، حیدر فری پور

پژوهشگاه علوم و فنون هسته‌ای، پژوهشکده مواد، گروه متالورژی، آزمایشگاه رشد بلور

چکیده

پدیده ترمولومینسانس (TL) در تک بلورهای KCl، و KCl:Eu(0,1%)، Mn(0,15%) (KCl:Eu (0,08%,0,1w%)) تحت تابش یونیزان گاما ویژگی متفاوتی را در ساختار منحنی درخشندگی آنها نشان می‌دهد. بهبود عملیات حرارتی، تکرارپذیری و نیز تغییرات خطی سیگنال TL نسبت به دز پرتودهی گامارا مشخص می‌سازد و افزایش حساسیت منحنی درخشندگی TL برخوردار است. این نتایج امکان استفاده از این بلورها را برای دزیمتری تابشهای یونیزان تثبیت می‌سازد. در منحنی جذبی بلورهای پرتودیده ^{60}Co ، علاوه بر باند جذبی F در ناحیه مرئی و باند V_K در فرابنفش، دو باند پهن در ناحیه فرابنفش مربوط به Eu^{3+} نیز مشاهده می‌شود. ناخالصی Mn^{2+} بصورت دوقطبی ($\text{Mn}^{2+}-V_C$) و دام افتادن مرکز F با تشکیل مرکز دام الکترونی Z_1 و اثر Eu^{3+} بعنوان مرکز بازترکیب مشخص می‌شود. همچنین، تاثیر ناخالصی Eu در ارتباط با پایداری بهره رنگی سازی بلور و افزایش عمق دام در مقایسه با تک بلور بدون ناخالصی بررسی می‌شود.